

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ СТВОРЕННЯ
ЛКЕРО-ГОРІЛЧАНОГО ПІДПРИЄМСТВА»**

Виконавець:

студент ФЕУП

Лагункін Дмитро Вікторович _____

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Траченко Людмила Анатоліївна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Актуальність теми створення лікєро-горілочного підприємства в сучасних умовах обумовлена кількома ключовими факторами, пов'язаними зі стабільним попитом на алкогольну продукцію, перспективами розвитку галузі та можливостями для малого і середнього бізнесу.

По-перше, ринок міцних алкогольних напоїв, таких як горілка та лікєри, демонструє стійкий попит серед споживачів. Незважаючи на певні коливання, галузь лікєро-горілочного виробництва залишається однією з найбільш прибуткових у харчовій промисловості України.

По-друге, Україна має багаті традиції виготовлення алкогольних напоїв. Сприятливий клімат та родючі ґрунти забезпечують якісну сировинну базу для виробництва лікєро-горілочної продукції. Створення нового підприємства дозволить продовжити ці традиції на новому технологічному рівні.

Разом з тим, актуальність даної теми підкріплюється загальносвітовими трендами, такими як зростаючий інтерес до барної культури та крафтових напоїв з унікальними смаковими властивостями. Споживачі все більше цінують якість та автентичність продукту. Реалізація проєкту дозволить зайняти перспективну нішу на ринку, розвивати потенціал галузі, споживчі тренди та можливості для розвитку бізнесу в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що на сьогодні суб'єктів господарської діяльності у сфері лікєро-горілочної промисловості прийнято відносити до найбільш рентабельних підприємств, що досить стрімко нарощують показники темпу приросту виробництва лікєро-горілочної продукції.

Теоретична основа дослідження представлена науковими працями вітчизняних вчених, які внесли значний внесок у розробку даного напрямку. Серед них можна відзначити: Л. А. Траченко [10, 11, 27], Н. В. Доброву [20], А. В. Андрейченко [4], Т. Л. Бондаря [2], П. Л. Шияна [5], А. А. Борзову [15], К. С. Зайченко [1] та ін.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти економічного обґрунтування проєкту створення лікєро-горілочного підприємства.

Для досягнення мети були поставлені завдання:

- 1) надати загальну характеристику алкогольної промисловості України;
- 2) здійснити огляд проєкту створення лікєро-горілочного підприємства;
- 3) проаналізувати правове регулювання у сфері лікєро-горілочного виробництва;
- 4) обґрунтувати вибір організаційно-правової форми та системи оподаткування лікєро-горілочного підприємства
- 5) дослідити стан та тенденції розвитку ринку алкогольної продукції в Україні
- 6) оцінити конкурентні переваги новостворюваного лікєро-горілочного підприємства;
- 7) розробити бюджетний план витрат на створення та функціонування лікєро-горілочного підприємства;
- 8) сформулювати операційні витрати та бюджет поточної діяльності створюваного підприємства;

9) оцінити економічну ефективність проєкту створення лікєро-горілчаного підприємства;

10) проаналізувати можливі ризики впровадження проєкту та розробити заходи щодо їх мінімізації.

Об'єкт дослідження – процес економічного обґрунтування проєкту створення лікєро-горілчаного підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних, прикладних аспектів економічного обґрунтування створення лікєро-горілчаного підприємства.

Методи дослідження. Для виконання передбачених завдань було використано такі методи: аналізу, індукції та дедукції; економіко–статистичні (таблиці, графіки); маркетингові: SWOT аналіз, спостереження; експертної діагностики: порівняння, оцінювання.

Інформаційна база дослідження. Під час проведення дослідження були використані нормативно–законодавчі акти впровадження підприємницької діяльності в Україні; наукові публікації вітчизняних вчених; статті дослідження ринку алкогольної продукції; статистичні дані ринку лікєро-горілчаної галузі.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (32 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Основний зміст викладено на 76 сторінках. Робота містить 23 таблиці, 4 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади створення лікєро-горілчаного підприємства**» розглядаються загальні аспекти алкогольної промисловості України, надається вступний огляд проєкту створення лікєро-горілчаного підприємства. Також аналізується правове регулювання у цій сфері та обґрунтовується вибір організаційно-правової форми і системи оподаткування для створюваного підприємства.

У другому розділі «**Аналіз перспектив створення лікєро-горілчаного підприємства**» досліджується стан та тенденції розвитку ринку алкогольної продукції в Україні. Оцінюються конкурентні переваги майбутнього підприємства. Розробляється бюджетний план витрат на створення та функціонування підприємства, а також формуються операційні витрати та бюджет поточної діяльності.

У третьому розділі «**Техніко-економічне обґрунтування доцільності створення проєкту лікєро-горілчаного підприємства**» проводиться оцінка економічної ефективності проєкту шляхом розрахунку відповідних показників. Також здійснюється аналіз можливих ризиків реалізації проєкту та розробляються заходи щодо їх зниження.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджуються теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи в сфері лікєро-горілчаного виробництва і зроблено наступні висновки.

1. Надано загальну характеристику алкогольної промисловості України. Алкогольна промисловість України є досить розгалуженою та охоплює підприємства різних форм власності, розмірів та спеціалізацій. Галузь представлена як великими національними компаніями, так і невеликими регіональними виробниками. За обсягами виробництва алкоголю підприємства поділяються на малі (до 50 тис. дал/рік), середні (50-500 тис. дал/рік) та великі (понад 500 тис. дал/рік). Окремим сегментом є крафтові виробники. Географічно лікєро-горілочні підприємства зосереджені переважно в регіонах з розвиненим сільським господарством, зокрема у Київській, Вінницькій, Хмельницькій, Тернопільській, Житомирській, Черкаській, Харківській, Дніпропетровській та Одеській областях. Ключовими тенденціями розвитку галузі є перехід на більш якісну та преміальну продукцію, зростання попиту на натуральні, крафтові напої з унікальними смаками, екологічні «зелені» бренди, а також продукцію з пониженим вмістом цукру та міцності. Важливими драйверами є інноваційні технології виробництва та поширення бар- і коктейль-культури.

2. Здійснено вступний огляд проєкту створення лікєро-горілочного підприємства. На території Одеської області заплановано реалізувати інвестиційний проєкт – лікєро-горілочне підприємство, що спрямовано на виробництво оригінальної та високоякісної алкогольної продукції. Цілями проєкту є забезпечення стійкого економічного зростання новоствореного підприємства та нарощування його прибутковості. Специфікою даного проєкту є диверсифікований продуктовий портфель, що включатиме не лише класичні види продукції, а й випуск преміальної продукції з унікальними характеристиками. Таким чином, підприємство планує випускати різноманітні горілки, лікєри та коктейлі. Підприємство буде розташоване у промисловому майновому комплексі колишнього винзаводу в селі Ламбрівка Одеської області. Це забезпечить наявність необхідної інфраструктури, земельних та виробничих ресурсів, логістичну доступність та доступ до робочої сили.

3. Проаналізовані засади правового регулювання та нормативно-правову базу для створення лікєро-горілочного підприємства в Україні. Основні види горілок та лікєрів планується виробляти згідно чинних державних стандартів України. Для випуску міцних лікєрів та коктейлів будуть розроблені власні технічні умови. Також будуть отримані усі необхідні ліцензії на право виробництва та збуту алкогольної продукції.

4. Обґрунтовано вибір організаційно-правової форми та системи оподаткування лікєро-горілочного підприємства. Підприємство обрало товариство з обмеженою відповідальністю на загальній системі оподаткування, як організаційно-правову форму. ТОВ є більш простою та гнучкою в управлінні формою, яка не потребує значних адміністративних витрат на утримання персоналу, проведення зборів акціонерів та аудитів. Крім того, ТОВ має менші вимоги до розкриття інформації та звітності, що спрощує роботу в конкурентному середовищі. Наостанок, була обрана назва ТОВ «Гірка Правда».

5. Досліджено стан та тенденції розвитку ринку алкогольної продукції в Україні. Лікєро-горілочна промисловість є однією з ключових галузей української економіки. Основними продуктами, що виробляє дана галузь промисловості є горілка – 55% від загального обсягу в 2022 році, спирти – 18% та лікєри - 10 %.

Виробництво горілки за останні роки скорочувалось і в 2022 році складало 56% від обсягу 2017 року (41,5 млн. дал). Виробництво спирту за останні роки дещо зростало, так у 2022 році воно зросло на 12% в порівнянні з 2021 роком. Найбільшу частку ринку становлять лікєро-горілчані вироби, на які припадає 35% продажів. Друге місце займають виноробна продукція - 19% та пиво - 19%. Проаналізована інформація про обсяги виробництва та споживання алкоголю в Україні дозволяє підприємству сформувавши збалансований план виробництва та реалізації продукції

6. Оцінено конкурентні переваги створюваного лікєро-горілчаного підприємства. Ключовою конкурентною перевагою є орієнтація на випуск креативної продукції преміум-сегменту. Ексклюзивний дизайн пляшок, етикеток та упаковки додасть продукції яскравого та привабливого вигляду. Фокусування на найбільш рентабельних видах продукції - горілках та коктейлях з високою доданою вартістю забезпечить вищу прибутковість порівняно з виробництвом лише масових продуктів. Налагоджена присутність у каналі HoReCa дозволить ефективно просувати асортимент серед закладів громадського харчування. З іншого боку, певними слабкими сторонами є обмежені інвестиційні ресурси на старті, невеликі виробничі потужності, низька впізнаваність бренду серед споживачів та посилену конкуренцію.

7. Розроблено бюджетний план витрат на створення та функціонування лікєро-горілчаного підприємства. Для започаткування діяльності ТОВ «Гірка Правда» необхідно залучити капітальні інвестиції на суму 43,88 млн грн. Найбільшими складовими необхідних капітальних інвестицій є витрати на придбання майнового комплексу колишнього винзаводу на суму 12 млн грн, що становить 27,3% від загальної суми, та витрати на придбання необхідного виробничого обладнання та устаткування в сумі 10,215 млн грн (23,2%). Суттєвою є також стаття витрат на проведення ремонтно-реставраційних робіт для відновлення майнового комплексу, що оцінюється в 8,4 млн грн (19,1%). Для фінансування необхідних капітальних інвестицій плануються два джерела: власні кошти засновників на суму 25,23 млн грн та залучення інвестиційного кредиту на суму 18,65 млн грн терміном на 3 роки під 24% річних.

8. Сформовано операційні витрати та бюджет поточної діяльності створюваного підприємства. Загальна сума поточних операційних витрат за перший рік функціонування прогнозується на рівні 66,7 млн грн. Найбільшими статтями витрат є матеріальні витрати – 27,6 млн грн (41,5% від загальної суми), що включають витрати на сировину, матеріали, запчастини, транспортні витрати тощо. Другою за обсягом є стаття витрат на оплату праці 54 працівників підприємства – 22,9 млн грн (33%). Також істотними є амортизаційні відрахування – 3,5 млн грн (5,3%) та виплати по кредиту – 10,7 млн грн (16%). Окремо прогнозується сплата 8,7 млн грн акцизного податку за рік. Таким чином, було складено річний бюджет поточної діяльності ТОВ «Гірка Правда» у розмірі 75,3 млн грн.

9. Оцінено економічну ефективність проекту створення лікєро-горілчаного підприємства. Чиста приведена вартість проекту за 8 років при ставці дисконтування 24% становить 6453,47 тис. грн. Позитивне значення NPV свідчить, що майбутні грошові потоки від реалізації проекту покрийють початкові інвестиційні витрати і забезпечать додатковий прибуток для інвесторів. Внутрішня норма рентабельності

(IRR складає 29%, що перевищує задану ставку дисконтування 24%. Це означає, що проєкт генеруватиме достатні грошові потоки для покриття інвестиційних витрат і забезпечення належної прибутковості. Індекс прибутковості (PI) дорівнює 1,15, що більше одиниці. Це вказує на те, що надходження від проєкту повністю відшкодують початкові інвестиції та принесуть додатковий прибуток. Термін окупності проєкту розрахований на рівні 4,4 роки, що є достатньо прийнятним для капіталомісткої лікєро-горілчаної галузі з високим рівнем початкових інвестицій.

Таким чином, сукупність розрахованих показників економічної ефективності NPV, IRR, PI та терміну окупності свідчить про доцільність та фінансову привабливість реалізації проєкту створення лікєро-горілчаного підприємства ТОВ «Гірка Правда».

10. Проаналізовані можливі ризики впровадження проєкту та розробити заходи щодо їх мінімізації. У реєстрі ризиків були визначені найбільш критичні загрози та оцінено їх вплив і ймовірність виникнення. До ключових ризиків віднесено ризик у зв'язку з воєнними діями в Україні (оцінка 40 балів), що вимагає розробки планів евакуації персоналу та безперервності бізнесу, конкуренцію з боку потужних національних брендів (30 балів), що потребує ретельного позиціонування, маркетингової стратегії, диверсифікації продуктів, ризик змін законодавства та регулювання (24 бали), який мінімізується моніторингом нормативно-правової бази та швидкою адаптацією, ризик форс-мажорних обставин (21 бал), який вимагає планування заходів відновлення, страхування майна, логістичні ризики (20 балів), для протидії яким слід працювати з надійними логістичними операторами, страхувати вантажі.

АНОТАЦІЯ

Лагункін Д.В. «Економічне обґрунтування проєкту створення лікєро-горілчаного підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». Одеський національний економічний університет. Одеса, 2024.

У роботі досліджується загальна характеристика алкогольної промисловості та тенденції її розвитку. Надається вступний огляд проєкту створення лікєро-горілчаного підприємства. Аналізується правове регулювання у цій сфері та обґрунтовується вибір організаційно-правової форми і системи оподаткування для підприємства.

Здійснено дослідження стану та перспектив розвитку ринку алкогольної продукції в Україні. Визначено конкурентні переваги майбутнього підприємства. Розроблено бюджетний план витрат на створення та функціонування лікєро-горілчаного заводу, а також сформовано операційні витрати та бюджет поточної діяльності.

Проведено оцінку економічної ефективності проєкту створення підприємства на основі відповідних розрахунків. Здійснено аналіз можливих ризиків реалізації проєкту та запропоновано заходи щодо їх зниження.

Ключові слова: лікєро-горілчане виробництво, проєкт, аналіз ринку, конкурентні переваги, витрати, прибуток, ефективність, ризики.

ANNOTATION

Lahunkin D.V. «Economic substantiation for the project of creation of the liquor and vodka enterprise»

Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in the specialty 076 «Entrepreneurship, trade and stock market activity» for the educational program «Economics and business planning». Odessa National Economic University. Odesa, 2024.

The work examines the general characteristics of the alcohol industry and trends in its development. An introductory overview of the project to create a liquor and vodka production enterprise is provided. The legal regulation in this area is analyzed, and the choice of the legal form of organization and taxation system for the enterprise is justified.

A study of the state and prospects for the development of the alcohol products market in Ukraine has been carried out. The competitive advantages of the future enterprise have been identified. A budget plan for the costs of creating and operating a liquor and vodka plant has been developed, as well as operating costs and a current activity budget have been formed.

An assessment of the economic efficiency of the enterprise creation project has been carried out based on relevant calculations. An analysis of possible risks of project implementation has been carried out, and measures to reduce them have been proposed.

Keywords: liquor and vodka production, project, market analysis, competitive advantages, costs, profit, efficiency, risks.